

Opinia Prezydium NRA do projektów rozporządzeń MS ws. kosztów pomocy prawnej udzielanej z urzędu oraz opłat za czynności adwokackie

- Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej zaopiniowało projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu oraz projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie.
- Prezydium NRA pozytywnie opiniuje zrównanie wysokości wynagrodzenia za pomoc prawną wykonywaną z urzędu do poziomu wskazanego w rozporządzeniu o opłatach za czynności adwokackie, jednak wskazuje, że wysokość stawek nadal pozostaje na poziomie nieadekwatnym do obecnych warunków ekonomicznych oraz stale rosnących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej i świadczenia pomocy prawnej, co jest wynikiem braku zabezpieczenia w ustawie budżetowej należytej wysokości środków na rzecz obywateli celem realizacji przez nich tzw. prawa ubogich.
- Prezydium NRA negatywnie opiniuje projekt także w zakresie w jakim Minister Sprawiedliwości nie przewidział sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia za konieczność pełnienia przez adwokatów dyżurów w postępowaniu przyspieszonym, który to obowiązek nakłada na adwokatów ustawa.
- Uchwałę z opinią do rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości Prezydium NRA przyjęło 8 stycznia 2024 r., w oparciu o projekt przygotowany przez adw. Przemysława Rosatiego, Prezesa NRA, adw. Dorotę Kulińską, dyrektor Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych NRA oraz adw. Magdalenę Grabarczyk, wicedyrektor tego instytutu.

Prezydium NRA opiniuje:

1. projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (B765):

- pozytywnie w zakresie, w jakim projekt ten przewiduje odstępianie od ustalania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w wysokości niższej niż opłaty za czynności adwokackie przewidziane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie,
- negatywnie w zakresie, w jakim projekt ten nie określa wynagrodzenia adwokatów za konieczność pełnienia dyżurów w tzw. postępowaniu przyspieszonym,
- negatywnie w zakresie, w jakim projekt ten określa wysokość kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu na poziomie wysokości opłat za czynności adwokackie, bez uwzględnienia konieczności urealnienia wysokości tych wynagrodzeń do aktualnych warunków ekonomicznych i aktualnej wartości siły nabywczej pieniądza, a nadto niezbędnych kosztów świadczenia pomocy prawnej.

2. projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (B767):

- pozytywnie w zakresie, w jakim projekt ten wprowadza nowe regulacje dotyczące wynagradzania adwokatów w sprawach dotyczących zażaleń rozpoznawanych przez inny skład tego samego sądu, gdy organem odwoławczym był sąd rejonowy,
- negatywnie w zakresie, w jakim projekt ten nie przewiduje urealnienia opłat za czynności adwokackie do aktualnych warunków ekonomicznych i aktualnej wartości siły nabywczej pieniądza oraz znacznego wzrostu kosztów niezbędnych do świadczenia pomocy prawnej.

W uzasadnieniu Prezydium NRA pozytywnie odnosi się do zawartego w projekcie zrównania wysokości wynagrodzenia adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu ze stawkami w tych samych sprawach dla adwokatów świadczących pomoc prawną z wyboru, czyli z wysokością stawek określoną w rozporządzeniu w sprawie opłat za czynności adwokackie. Wskazuje jednak, że wysokość stawek została ustalona na dotychczasowym, niskim poziomie.

Dlatego Prezydium NRA podaje przykłady możliwej do zastosowania waloryzacji wynagrodzeń, przy zachowaniu zaproponowanego przez ministra procentowego udziału w minimalnym wynagrodzeniu za pracę:

- wynagrodzenie w sprawach karnych objętych dochodzeniem w 2015 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie wynosiło 360 zł, co stanowiło 20,58% minimalnego wynagrodzenia, tj. kwoty 1 750 zł. Przy zachowaniu takich samych proporcji wynagrodzenie pełnomocników za tego typu sprawę od dnia 1.01.2024 r. winno wynosić 873 zł, tj. 20,58% z kwoty 4 242 zł,
- wynagrodzenie w sprawach o rozwód w 2015 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie wynosiło 720 zł, co stanowiło 41,15% minimalnego wynagrodzenia, tj. kwoty 1 750 zł. Przy zachowaniu takich samych proporcji wynagrodzenie pełnomocników za tego typu sprawę od dnia 1.01.2024 r. winno wynosić 1 745 zł, tj. 41,15% z kwoty 4 242 zł,
- wynagrodzenie w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku w 2015 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie wynosiło 120 zł, co stanowiło 6,86% minimalnego wynagrodzenia, tj. kwoty 1 750 zł. Przy zachowaniu takich samych proporcji wynagrodzenie pełnomocników za tego typu sprawę od dnia 1.01.2024 r. winno wynosić 291 zł, tj. 6,86% z kwoty 4 242 zł.

Prezydium NRA przypomina w przedstawionej opinii, że środowisko adwokackie oczekuje urealnienia wynagrodzeń za świadczenie pomocy prawnej z urzędu i dostosowania ich do aktualnych realiów rynkowych, a samo zrównanie wynagrodzeń pełnomocników i obrońców bez ich waloryzacji uznać należy za niewystarczające.

Prezydium NRA zwraca także uwagę, że Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej w piśmie z 15 grudnia 2023 r. – w związku z konsekwentnie zgłaszanymi w imieniu Adwokatury Polskiej postulatami dotyczącymi konieczności zabezpieczenia w ustawie budżetowej środków finansowych na pokrycie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej przez adwokatów z urzędu, tak aby obywatele, których nie stać na pokrycie tych kosztów, mieli zabezpieczone prawo do rzetelnego procesu sądowego, w tym dostęp do adwokata, któremu wynagrodzenie zostanie wypłacone przez Skarb Państwa – zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości, aby w oparciu o art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych przedstawił Ministrowi Finansów, celem włączenia do projektu ustawy budżetowej po stronie dochodów i wydatków sądownictwa powszechnego, zdecydowanie zwiększoną kwotę, niż kwota przedstawiona przez poprzedniego Ministra Sprawiedliwości w ustawie budżetowej skierowanej przez poprzednią Radę Ministrów do Sejmu RP (240 000 000 zł). Prezydium przypomina, że jedynie w gestii Ministra Sprawiedliwości pozostaje określenie kwoty planowanych wydatków budżetu Państwa w oparciu o przewidywane wydatki we wskazanej części budżetu celem włączenia ich wysokości do projektu ustawy budżetowej, która była przedmiotem prac Rady Ministrów. Zabezpieczenie tych środków finansowych w budżecie to pierwszy krok, który – gdyby został wykonany – pozwoliłby na urealnienie wynagrodzeń za świadczenie pomocy prawnej z urzędu i dostosowanie ich do aktualnych realiów rynkowych.

W uzasadnieniu opinii Prezydium NRA zwraca uwagę, że podjęcie niezwłocznego działania w celu rozwiązania tego palącego problemu w ramach prowadzonych prac legislacyjnych związanych ze zmianami przedmiotowych rozporządzeń, będzie dowodem, że z jednej strony Minister Sprawiedliwości rzeczywiście zamierza rozwiązać tę kwestię, a z drugiej będzie faktycznym wyrazem dbałości o realizację tzw. prawa ubogich. Poprzedni Minister Sprawiedliwości, pomimo wielu apeli, nie dostrzegał przedmiotowego problemu w kontekście należytej ochrony prawa najuboższych obywateli

do sądu, w tym dostępu do pomocy prawnej świadczonej z urzędu i nie chciał rozwiązać tego problemu.

Szczegółowe uzasadnienie opinii Prezydium NRA w załączniku

[\(czytaj uchwałę z uzasadnieniem\)](#)

ADWOKATURA
POLSKA

OPINIA
PREZYDIUM
NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

DO PROJEKTÓW ROZPORZĄDZEŃ MINISTRA
SPRAWIEDLIWOŚCI WS. **KOSZTÓW POMOCY
PRAWNEJ UDZIELANEJ Z URZĘDU ORAZ OPŁAT
ZA CZYNNOŚCI ADWOKACKIE**

8 | 01
2024

www.adwokatura.pl